

WALTER
BONATTI

MUNȚII
DIN VIAȚĂ MEA

Traducere, cuvânt-înainte și note
de Mihai Tănase

POLIROM
2023

Cuprins

<i>Nota traducătorului</i>	5
<i>Portret de zeu cu părul alb</i> (Mihai Tănase)	7
1. Primele ascensiuni (1948)	11
<i>Preliminarii</i>	11
<i>Începuturile</i>	19
2. Peretele estic de pe Grand Capucin (1951)	22
<i>Pe Grand Capucin după douăzeci și cinci de ani</i>	31
3. Iarna pe fețele nordice din Lavaredo (1953)	43
4. Expediția italiană pe K2 (1954)	57
<i>K2 – Ultimele tabere</i>	60
5. Pilierul sud-vestic de pe Dru (1955)	83
<i>Introducere și analiză retrospectivă</i>	83
<i>Tentativele</i>	86
<i>Ascensiunea mea solitară</i>	92
<i>O anticipare neînțeleasă?</i>	110
6. Crăciun pe Mont Blanc (1956)	112
7. Cerro Torre, un vis spulberat (1958)	127
<i>Pe Cerro Moreno</i>	132
<i>Traversarea lanțului muntos Cordón Adela</i>	136
8. Cucerirea lui G4 (1958)	141
9. Pe Pilier Rouge du Brouillard (1959)	151
10. Escaladarea lui Rondoy Nord (1961)	167

11. Marea tragedie de pe Piliul Central Frêne (1961)	173
12. În calea avalanșelor de pe Piliul d'Angle (1962)	200
13. Walker și Whymper: Grandes Jorasses (1963-1964)	211
<i>Iarna pe fața nordică din Grandes Jorasses</i> (1963)	211
<i>Prăbușiri și furtuni pe pîntenul Whymper</i> (1964)	225
14. Fața nordică a Matterhornului, iarna și singur (1965)	237
15. Adio, alpinism! (1965)	248
16. O revedere. Magicul Mont Blanc (1984)	256
17. Ultima aventură. Patagonia mea (1986)	266
Apendice. <i>Gânduri</i>	291
Note (Mihai Tănase)	305

În zori, puțin după ora 5, am ajuns la poalele lui Cerro Moreno, care ne-a apărut în fața ochilor colosal și cristalin. Vârful său extrem de îndepărtat – sau doar vârful premergător? – se ivea din spatele unui mare pinden de gheață. Cele două mii de metri diferență de nivel cădeau peste noi. Am hotărât să atacăm direct pe o creastă de zăpadă care trebuia să ne scutească de parcurgerea unei zone mai puțin abrupte, dar cu destul de multe crevase, ce comporta riscuri mari de avalanșe. Ne-am pus colțarii și am plecat legați în coardă, eu cu Doro, iar Mauri cu Eggmann.

La 6:15 ne-am tras sufletul pe o creastă îngustă de zăpadă, cuprinși dintr-odată de o mare îngrijorare. De câteva ore, o ușoară ceață se forma și se deplasa încet de la sud la nord. Departe, pe vârful lui Cerro Murallón, se contura deja un nor lenticular amenințător. Am pornit din nou, accelerând ritmul, și la 7:20 am atins deja vârful pindenului înzăpezit de-a lungul căruia ne deplasaserăm. Acolo ne-am ușurat puțin rucsacii, abandonând în zăpadă unele lucruri inutile, și am continuat aproape alergând.

Pe la ora 8, vârful lui Moreno, pe care nu-l mai puteam confunda acum, a început să se întunece. Ghinionul ne urmărea, dar nu voiam să ne împăcăm cu o a doua renunțare după doar două zile, așa că am mers mai departe. Înainte ca norii să acopere complet muntele deasupra noastră, ne-am fixat bine în minte itinerariul de urmat, reținând toate punctele de reper. Apoi am înaintat, gata să ne rupem plămâni, pe o lungă pantă uniformă care trebuia să ne ducă pe vârful de dinainte și apoi mai departe, sub muchia ce duce la vârf.

Pe la 9:30, norii ne-au învăluit cu totul. Vântul și mazăricea au început să ne lovească în ochi și să ne stânjenească respirația, dar voința de a ajunge pe vârf era mai puternică decât orice. Din când în când, ne afundam în zăpadă până la coapse, în timp ce furtuna ștergea imediat urmele în spatele nostru. Ne orientam doar după direcția constantă a vântului. Ne veneau în ajutor și rarele apariții ale discului solar, fugitive, dar prețioase. Vai de noi dacă am fi greșit direcția! Știam că o pantă cu nenumărate crevase se întindea în stânga noastră, iar în dreapta era un perete de seracuri vertical. Am trecut de penultimul vârf – ne-am dat seama de asta după ușoara coborâre care a întrerupt urcușul nostru constant. Timpul trecea repede și grija întoarcerii deja încolțea în noi.

Pe la 11:30, ceva s-a schimbat. Dintr-odată am fost învăluiți de un vânt foarte violent și susținut care venea din stânga noastră. După noua direcție a furtunii, mai revelatoare decât oricare alt semn perceptibil, am înțeles imediat că atinseserăm creasta somitală. Așa și era, eram pe cale să ajungem pe vârful lui Cerro Mariano Moreno. Acum, furtuna ne lovea de pe celălalt versant al muntelui, orientat spre Pacific: pe hărțile noastre figura o zonă albă, cu mențiunea „*inexplorado*”. Eram pe jumătate orbiți de furtună, clătinându-ne de oboseală, dar, simțind că eram aproape de vârf, am găsit forța de a înainta, corectând puțin spre dreapta direcția de mers.

La 12:30, norii s-au destrămat și s-au risipit în sus, iar vârful dur al lui Cerro Moreno ne-a apărut în sfârșit în fața ochilor. L-am atins după puțin timp. Golul ne înconjura: versanții coborau abrupt pe fiecare parte și dispăreau într-o ceață groasă.

Eram în întregime acoperiți de o crustă de gheață, dar o bucurie profundă ardea în noi: eram primii oameni care ajunseseră acolo sus, și asta cu toată furtuna potrivnică.

Nu aveam nici timpul, nici mijloacele necesare pentru a ne odihni, nici nu ne puteam aștepta la o vreme mai bună. Dimpotrivă, eram presați de termenul dur de treizeci și cinci de ore pe care ni-l fixaserăm.

La fel ca la urcare, la coborâre ne-a ghidat direcția vântului.

Apoi, la 2.800 de metri altitudine, vijelia ne-a părăsit în sfârșit. Un soare slab, domolit de amurgul apropiat, ne-a însoțit până la poalele muntelui, unde am ajuns la ora 19. Nu aveam nimic de mâncare, iar foamea ne chinuse toată ziua. Atrăși de cina care ne aștepta în mod cert la tabăra II, situată la poalele lanțului Cordón Adela, am hotărât să mergem acolo. Așa încât, susținuți de speranță, am început iar să traversăm imensul Hielo.

În cursul acestui halucinant drum de întoarcere, a fost un moment magic, în amurg, care a reușit să ne distragă de la coșmarul foamei.

Tumultuosul lanț muntos din fața noastră, spre care ne îndreptam, a devenit în întregime roșu. Din aceea clipă, un caleidoscop de tonuri calde, de la roșu la indigo, s-a schimbat treptat pe un arc de cerc situat între Cordón Marconi și Cordón Adela. În mijlocul tabloului, alături de masa aurită a lui Fitz Roy, discul purpuriu al lunii continua să navigheze sus pe cer, devenind tot mai violet. Într-un final, după ce crepusculul s-a stins, totul, chiar și în interiorul nostru, a redevenit cenușiu și de nepătruns.

Temperatura rămăsese peste zero grade. Zăpada moale și grea ne uda până la genunchi și ne obliga la un mers lent și extenuant. Foamea, setea, somnul deveniseră supliciu. Ca și cum nu era de ajuns, când lumina a scăzut, am ajuns într-o zonă de crevase largi, un labirint periculos din care ne-a trebuit cel puțin o oră ca să ieșim.

În timpul acestui marș forțat, am simțit la un moment dat cum coarda se întinde în spatele meu. M-am gândit că Doro alunecase într-o crevasă și m-am întors dintr-un salt pentru a-i opri căderea: Doro era întins pe zăpadă, adormit.

Am mers la lumina lunii, copleșiți de epuizare, dar și de acea imensitate care ne însoțea. Genunchii ne cedau din când în când sub povara oboselii, iar atunci ne sileam să continuăm până la un punct ales ca reper, de pildă un troian de zăpadă unde ne acordam câte o scurtă pauză. Dar cu cât ne apropiam, cu atât troianul părea că se îndepărtează, păstrând mereu aceeași distanță între el și noi, ca într-un miraj. La un moment dat, am reperat pe zăpadă o pată întunecată. Acolo, în noaptea precedentă, într-un moment de furie, aruncaserăm ceea ce ne mai rămăsese dintr-o cutie de cacao amară care se deschisese în rucsac. Ne-am aruncat pe zăpadă și am lins-o cu poftă.

La 3:30 am ajuns la poalele lui Cordón Adela, la tabăra II. Erau aproape zorii lui 5 februarie, dar ce ghinion, nici acolo nu am găsit alimente. Tabăra era lipsită de toate cele, într-o stare de abandon total. Două corturi erau totuși acolo pentru a ne primi. În acel moment, somnul a învins foamea: ne-am repezit în corturi și am adormit imediat.

După treizeci de ore de mers aproape neîntrerupt, câștigaserăm cursa contra timpului, dar și contra sorții potrivnice. Am parcurs mai mult de șaptezeci de kilometri de ghețari și de pereți glaciari, obținând astfel primul succes adevărat al expediției noastre.

Traversarea lanțului muntos Cordón Adela

Cerro Moreno ne-a pus atât de mult la încercare, încât în ziua de 5 februarie am dormit adânc până după-amiază. Când ne-am trezit, niciunul dintre prietenii noștri care aveau sarcina să ne aprovizioneze nu sosise.

Situația era într-adevăr insuportabilă: malnutriția făcea problematică o eventuală retragere până la tabăra de bază, situată dincolo de Paso del Viento, în capătul de sus al văii lui Río Túnel. Totuși, trebuia să ne întoarcem urgent, înainte să ne lase complet puterile.

Dar, ca în poveștile cu final fericit, când ne pregăteam să ne urnim din loc, în depărtare au apărut patru oameni împovărați cu provizii. În sfârșit, soarta expediției se schimba în bine.

Alimentele aduse ne ofereau acum o autonomie de cel puțin patru zile. Trebuia să folosim cât mai bine această oportunitate. Ne-am gândit să încercăm, chiar de a doua zi dacă va fi posibil, escaladarea lui Cerro Adela, un vârf neescaladat până atunci, aflat deasupra taberei.

Cordón Adela e un magnific lanț de vârfuri înghețate situat la sud de Torre și constituie marea barieră care separă Hielo de pampasul arid al lacului Viedma. Vârful cel mai înalt, care dă numele succesiunii de piscuri, ajunge la 2.960 de metri deasupra nivelului mării. Într-un picaj de aproximativ o mie cinci sute de metri, el își precipită către Hielo pereții și culoarele abrupte și înghețate.

A doua zi, pe 6 februarie, vremea e urâtă. Totuși, în cursul după-amiezii am reușit să explorăm un ghețar și două șei la nord-vest de Acele lui Río Túnel.

În schimb, pe 7 februarie în zori e o vreme foarte frumoasă, după o noapte de furtună.

Am plecat fără ezitare, însoțit de Mauri. De această dată nu trebuia să suferim de foame, pentru că aveam cu noi hrana necesară. Frigul era intens și garanta condiții excelente pe pantele înzăpezite. În jurul orei 7, la o oră după plecare, eram deja la baza marii bariere occidentale a lanțului Cordón Adela. Pe versantul dinspre Hielo, muntele nu oferea condiții avantajoase și pericolul căderilor de gheață era foarte ridicat. Deasupra noastră se găseau o mulțime de seracuri gigantice în echilibru instabil, gata să se prăbușească. Trebuia așadar să fim foarte rapizi. Ajunși la baza barierei de seracuri suspendate, am urcat drept în sus printr-un culoar abrupt orientat vest-sud-vest.

La început, totul era solid și înghețat, dar după puțin timp primele avalanșe au început să se rostogolească în jurul nostru.

În dimineața aceea eram într-o formă extraordinară. Îmi amintesc că am urcat acele pante foarte abrupte bazându-ne doar pe

vârfurile frontale ale colțarilor. Din când în când, acum că puteam să o facem, ne răs fătam cu câteva înghițituri savuroase de cafea cu lapte dintr-un bidon enorm.

După ce am câștigat cel puțin cinci sute de metri diferență de nivel, ne-am legat în coardă. Nu că ar fi fost necesar, ci din respect pentru austeritatea muntelui. La două ore după ce am părăsit cortul, aveam deja sub noi abruptul de nouă sute de metri al culoarului.

Panta era acum puțin mai lină; cu toate acestea, temperatura devenea mai aspră și un val de nori cirus albi alergau pe cer. Se anunța oare o schimbare a vremii? Am iuțit și mai mult pasul și am păstrat acest ritm foarte rapid până pe vârf.

La 10:50, stegulețele noastre fluturau în bătaia unui vânt violent și glacial pe cel mai înalt vârf de pe Cerro Adela, între Torre și Fitz Roy. Peisajul era într-adevăr impresionant. Fascinați de atâta frumusețe, am rămas acolo sus mai bine de o jumătate de oră. Așa s-a născut ideea de a parcurge în totalitate lunga creastă a lui Cordón Adela trecând din vârf în vârf. Oare nu era cea mai bună manieră de a petrece restul zilei, încă suficient de lungă? Am coborât deci până în șaua de unde plecaserăm și, urmând creasta, am ajuns la al doilea vârf al zilei cucerit cu succes – Cerro Adela Sur, neatins și neexplorat (2.860 m). De acolo, am coborât pe celălalt versant, vizând direct șaua următoare, cea care separă Adela Sur de Cerro Ñato. Cam pe la jumătatea drumului, am observat jos în șaua doi oameni care urcau spre noi de pe versantul dinspre pampas. Erau alpiniștii Maestri și Egger din Trento, care atacau Cerro Adela. Dar, din păcate pentru ei, era prea târziu. Întâlnirea era cu totul întâmplătoare. Ne-au informat că grupul lor renunțase de la bun început să escaladeze Cerro Torre; nu i-am întrebat din ce motiv.

Era 12:30 când am reluat parcursul și, o jumătate de oră mai târziu, eram deja pe vârful lui Cerro Ñato (2.808 m). Acest vârf fusese deja escaladat în 1937 de un grup italian venit, ca și cei doi din Trento, de pe versantul dinspre pampas. Creasta sa, pe care am început să o coborâm pe versantul opus celui pe care veniserăm, era extrem de bătută de vânt.

Mauri și cu mine, în afara faptului că formam o echipă excelentă, ne-am simțit în ziua aceea într-o formă fizică strălucită.

Înaintam repede, siguri unul de celălalt în orice dificultate și tăind doar rareori trepte.

La capătul crestei, în apropiere de șaua situată între Cerro Ñato și Cerro Doblado (2.675 m), itinerariul era barat în mod neașteptat de un perete stâncos înalt de cel puțin cincizeci de metri. Un piton pentru a efectua o coborâre în rapel ar fi rezolvat dificultatea, dar nu mai aveam: toate rămăseseră pe Cerro Torre. Atunci am luat-o pe gheață, mai întâi coborând o pantă extrem de abruptă. Apoi, ajunși pe marginea unei prăpăstii, am cioplit o ciupercă⁶⁶ solidă în gheață, am fixat coarda și am trecut pasajul în rapel, pe o distanță de cincisprezece metri. Singurele echipamente pe care puteam conta în această cursă erau coarda, pioletul și colțarii, ca în vremurile bune de altădată ale alpinismului. Dar cred într-adevăr că în acea zi Mauri și cu mine am împărtășit mai ales entuziasmul vremurilor trecute,

O ceață catifelată dobânda din ce în ce mai multă consistență și uneori ne învăluia cu totul. Am ajuns în cea de-a treia șauă și am continuat traversarea pe pantele lui Cerro Doblado. La 3 după-amiază am atins acest al treilea vârf și aproape imediat am coborât pe versantul opus.

În fața noastră se ridicau acum cele două piscuri ale magnificului Cerro Grande. Știam că vârful său principal fusese deja atins cu câteva zile mai devreme de grupul celor din Trento, tot dinspre pampas.

Cum aveam încă suficient timp, ne tenta ideea de a ajunge și noi acolo sus. O scurtă haltă, și am pornit din nou, luptându-ne cu treptele glaciare ale noului vârf. Echipa noastră avansa rapid, în perfectă sincronie de mișcări, ca întotdeauna, și treceam pe rând în poziția de cap de coardă la fiecare lungime. Adeseori, când terenul o permitea, avansam împreună, unul după celălalt. Puțin după ora 16, am pășit pe vârful principal al lui Cerro Grande (2.804 m), practic în patru labe, agățați de piolet pentru a nu fi luați de vântul care sufla tot mai puternic.

Acolo sus ne aștepta o coborâre complicată și necunoscută. Totuși, eram tentați de celălalt vârf încă neatins al lui Cerro Grande, aflat chiar în fața noastră. Cum să renunți? Profitând de scurtele destrămări ale ceții, am coborât în șaua care separa cele două vârfuri, am străbătut o creastă îngustă de gheață, practic verticală,